

הטיול שלי עם ארצי

כחודשיים לאחר אסון השריפה בכרמל ותוצאותיו הקשות, ארצי וגבע חוזרים מעודדים לטיול בכרמל ולביקור בחי בר כדי לגלות מסלולים חדשים ושלכל בעלי החיים שלום

כתבה: רויטל בן-יהודה

שוב חופשי ובטוח בחי בר - אייל הכרמל.
צילום: אטי קוריאט

רחם בשמי החי בר בזמן השריפה.
צילום: בן רזנברג

מקבלים הדרכה מול תחנת ההאכלה שנסרפה כליל. צילום: הלל גלזמן

שנמצאים בסכנת הכחדה ומגדלים אותם שם בתנאים מיוחדים. ארצי הרגיע אותי ואמר שפקחי רשות הטבע והגנים הצליחו לכבות את האש באזור החי בר ואפילו פינו מבעוד מועד את העופות הדורסים כדי שלא ייפגעו בשריפה. הדברים של ארצי הרגיעו אותי קצת אבל תמונות השריפה היו קשות מאוד עבורי, במיוחד כיוון

ארצי ואני ישבנו בבית וצפינו בטלוויזיה. פתאום הודיעו שהכרמל נשרף. ראינו את הלהבות וממש נבהלנו. חשבנו על האנשים ועל בעלי החיים שנמצאים בכרמל ובטח סובלים מאוד. בטלוויזיה כתבו שהחי בר נשרף ואני ממש דאגתי, נזכרתי בביקור שלנו בחי בר וכמה נהנינו להכיר את בעלי החיים המיוחדים

יחמור פרסי. צילום: דותן רותם

מתגייסים למען הטבע. צילום: אטי קוריאט

עזרו לרשות הטבע והגנים לשקם את מסלולי הטיול וביקשו שנבחר מסלול הליכה ברגל.

ארצי אמר לי שזו משימה קשה מאוד, מפני שיש בכרמל המון מסלולים וכולם מאוד יפים. אז החלטנו שקודם נבקר בחי בר ואחר כך נתייעץ עם המדריכים בתחנת המידע של הרשות.

בחי בר פגשנו את החברים הוותיקים שלנו, היחמורים, עזי הבר, כבשי הבר ואילי הכרמל, גם הדורסים היו בכלובים ומאוד שמחנו לראות את הנשרים הגדולים שעוד מעט יחלו לדגור על הביצים שלהם.

אחרי הביקור בחי בר כבר נהייתי קצת רעב ועצרנו לפיקניק, אף שהספסלים היו שרופים אמא הביאה מחצלת וישבנו לאכול מול הנוף.

אמא קראה לנו לצאת למסלול וארצי ואני קפצנו מייד.

אתם בטח סקרנים לדעת לאיזה מסלול יצאנו, אבל ארצי ביקש שלא נגלה לכם וכשתגיעו לכרמל תבחרו את היפה ביותר בעיניכם. טיול נעים.

לא נשרף ואפשר לבקר את כל בעלי החיים שבו. והוא הזכיר לי גם שבחי בר יש גרעין רבייה של יחמור פרסי.

"מה זה גרעין רבייה?," שאלתי. ארצי חיך וסיפר: "היחמור הוא סוג של אייל. במשך שנים רבות חשבו המדענים כי הוא נכחד מהעולם. לפני שלושים שנה מצאו עדר של יחמורים באירן ורשות הטבע והגנים הצליחה להביא עדר קטן כדי שיתרבה ואפשר יהיה להחזיר את היחמורים הצעירים לאחר שיגדלו לטבע."

"במשך השנים," המשיך ארצי, "העדר גדל והתפתח ויחמורים שהומלטו בישראל שוחררו לטבע גם בנחל כזיב בגליל המערבי וגם בנחל שורק בהרי יהודה."

אמא ואבא קראו לנו למהר כי אנחנו כבר יוצאים אל הכרמל.

המראות בדרך היו קצת עצובים אבל גם מאוד מעניינים. היער נראה מאוד מיוחד והיו בו עצים ירוקים שלא נפגעו, עצים חומים שנשרפו מעט ועצים ממש שחורים שנשרפו כליל.

אמא ואבא סיפרו לנו שחיילי הנחל

שכל כך הרבה אנשים איבדו את חייהם שם, והייתי עצוב כל אותו סוף שבוע.

חוזרים אל הכרמל

בשבוע שאחרי השריפה ביקשתי מאמא ואבא לנסוע לכרמל כדי לראות מה היה מקרוב, אבל הם הסבירו לי שעדיין אסור לטייל בכרמל כיוון שהמון עצים נשרפו ויש עדיין סכנה למטיילים.

בבית הספר אספו בגדים וצעצועים לכל הילדים שאבדו את ביתם בשריפה ואני מאוד רציתי לתרום גם עבור בעלי החיים והעצים בכרמל.

ארצי הסביר לי שעובדי רשות הטבע והגנים בודקים עכשיו את הכרמל ואפילו "גייסו" חיילים וביחד הם מפנים את העצים השרופים בכרמל ופותחים עבורנו את מסלולי הטיול. הוא הבטיח שנצא בקרוב לכרמל ונטייל בשבילים המפונים.

"נוכל לבקר גם את בעלי החיים שבחי בר?," שאלתי.

ארצי ענה: "ברור, בזכות פקחי הרשות שלחנו באש, החי בר

ככה זה כשיש שניים

מפגש מרגש של שני עיטים פגועים בבית החולים לחיות בר סייע להחלמתם והביא לתחילתה של ידידות נפלאה

שני העיטים בתא השיקום. צילום: טיבור יגר

התא והעביר שם את מרב היום. ימים אחדים לאחר שעיט הצפרדעים התאושש, הוא הועבר לאותו תא שבו נמצא עיט החורש וקשה לתאר במילים את השינוי שעבר עיט החורש בתוך זמן קצר. השניים, כאילו נפגשו כבר בעבר, מסתדרים מצוין יחד ועיט החורש המדוכך נראה חברותי וערני הרבה יותר. שניהם מקפצים על הענפים שהוצבו עבורם בתא ונראים רגועים ונינוחים. עיט הצפרדעים ועיט החורש עוד יזקקו לתקופת שיקום ארוכה מאוד בבית החולים לחיות בר, אבל עכשיו כשהם יחד, מקווים בבית החולים שהמצב ישתפר מהר יותר ואולי בעתיד, שניהם יוכלו לשוב יחד אל הטבע.

שגית הורוכיץ, ספארי רמת גן

מכיוון שבכל תחום תפוצתו, ממרכז צפונה של אירופה ועד קמצ'טקה במזרח הרחוק, חיים פחות מ-13,500 עיטי צפרדעים. כיום נותרו באירופה רק כ-1,000 זוגות מקננים בלבד. כעת, לאחר הניתוח שעבר העיט, מקווים בבית החולים כי לאחר טיפולי הפיזיותרפיה שיעבור הוא יוכל לשוב אל הטבע.

אבל המקרה של עיט הצפרדעים המיוחד לא מסתיים כאן. שכן, שישה ימים לאחר הגעתו, ארצי נקראה לאתר ליד הירדן המשוחזר ושם מצאה עיט פגוע נוסף. הפעם עיט חורש, אבל למרבה התדהמה עם סיפור דומה מאוד. גם הוא סבל משבר וגם השבר שלו נגרם בגלל כדורי הירי שפילחו את גופו המרשים.

עיט החורש, קרובו של עיט הצפרדעים, קינן בעבר בהרי נפתלי וכנראה נכחד בשנות ה-50 עקב שימוש מסיבי בחומרי הדברה מסוכנים כ- DDT והשלמת ייבוש ימת החולה. גם מין זה סובל מבעיות שמירת טבע וירידה באוכלוסייה, אך עדיין אוכלוסייתו העולמית גדולה. עיט החורש בניגוד לעיט הצפרדעים היה חזק יותר ולא נזקק לניתוח אלא רק לטיפול אנטיביוטי תומך. זו הסיבה שצוות בית החולים העביר אותו מיד לאחד מחדרי האשפוז הגדולים כדי שיתחיל לתרגל שוב את יכולת התעופה שלו.

אלו היו כנראה הכאבים העזים שגרמו לו להצטנף בצד התא - אבל לא רק. נראה היה שגם הבדידות משפיעה עליו מאוד. הוא לא התעופף בכלל וגם מנע באופן בולט לזוז מצדו הימני של

זה קרה בראשית נובמבר. יפעת ארצי, אקולוגית שמורת החולה מרשות הטבע והגנים, קיבלה מצוות מרכז הצפרות בעמק החולה עיט צפרדעים שנמצא שרוע על הקרקע חסר כוח ובלי יכולת לזוז. ארצי לא התעכבה ומיהרה להביאו לבית החולים לחיות בר של הספארי ורשות הטבע והגנים. אך שבבית החולים כבר מתורגלים, למרבה הצער, במקרים כאלו - גם הם לא יכלו להתעלם מהמראה המיוחד של עיט הצפרדעים הצעיר.

עיט החורש. צילום: טיבור יגר

לפי צבעו והנקודות הלבנות שעל כנפיו היה אפשר לדעת בבירור כי מדובר בפרט צעיר ושזוהי שנת הנדידה הראשונה שלו. בבדיקה דינית התברר כי הוא סובל משבר באמה, ובצילום רנטגן נראה גם כדורי המתכת שחדרו לגופו. רק החל הוא את מסע הנדידה הראשון שלו וכבר נורה. יום לאחר מכן, כאשר התחזק מעט, הוא נכנס לניתוח מורכב ולאזור השבר הוחדר פין ממתכת כדי לייצב אותו ולשקם את האיבר הפגוע.

עיטי הצפרדעים הם עופות נדירים בארצנו. המין מוגדר בעולם כמין בסיכון

